

Гавдьо Ю.Р.,

*доцент кафедри безпеки та правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський національний університет*

Бойко В.

*студент групи ПД-32,
юридичний факультет,
Західноукраїнський національний університет*

ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Розвиток правоохоронної системи України в умовах євроінтеграційного курсу та тривалого воєнного стану актуалізує потребу у вдосконаленні нормативно-правової бази, яка регламентує діяльність органів публічної безпеки. Національна поліція України як центральний орган виконавчої влади покликана забезпечувати захист прав і свобод людини, протидіяти злочинності та підтримувати громадський порядок. Незважаючи на законодавче закріплення принципів діяльності поліції, питання їхньої практичної реалізації, зокрема в аспектах верховенства права, відкритості та партнерської взаємодії з громадянським суспільством, залишаються дискусійними й потребують системного наукового осмислення.

Правовою основою діяльності Національної поліції є Закон України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року № 580-VIII, стаття 6 якого закріплює систему принципів, що визначають характер усієї правоохоронної діяльності. Відповідно до зазначеної норми, поліція здійснює свою діяльність на засадах верховенства права, поваги до прав і свобод людини, законності, відкритості та прозорості, політичної нейтральності, взаємодії з населенням на основі партнерства, а також безперервності [1]. Ці принципи є юридично обов'язковими вимогами для

кожного поліцейського і слугують орієнтиром при прийнятті будь-яких службових рішень.

Принцип верховенства права є основоположним у системі принципів діяльності поліції: він передбачає, що поліцейський у своїй службовій діяльності керується виключно Конституцією та законами України, а державні та відомчі інтереси не можуть бути поставлені вище за права конкретної особи. Як зазначає О. М. Бандурка, принцип верховенства права в правоохоронній діяльності означає пріоритет прав людини над будь-якими відомчими інтересами [2, с. 87]. Частина 1 статті 7 Закону прямо передбачає, що поліція здійснює свою діяльність на підставі та в межах, визначених Конституцією та законами України [1], що унеможлиблює довільне розширення повноважень поліції всупереч праву.

Принципи відкритості та взаємодії з населенням набули особливого значення після реформи 2015 року. Закон зобов'язує поліцію забезпечувати постійний зв'язок із громадськістю, публікувати результати своєї діяльності та звітувати перед територіальними громадами. На думку І. В. Зозулі, партнерська модель взаємодії між поліцією та громадянами є ключовою умовою формування довіри до правоохоронних органів у демократичному суспільстві [3, с. 112]. Важливо, що принцип політичної нейтральності, закріплений у статті 9 Закону, забороняє поліцейському використовувати своє службове становище в інтересах будь-якої політичної партії чи окремих осіб, що є гарантією неупередженості правоохоронної діяльності.

Незважаючи на чітке нормативне закріплення, реалізація принципів на практиці стикається з низкою системних проблем. Принцип безперервності часто порушується через недостатнє кадрове та матеріально-технічне забезпечення підрозділів, що особливо гостро відчувається в умовах воєнного стану. Принцип відкритості нерідко залишається декларативним у частині реального доступу громадян до інформації про хід розслідувань.

Ефективна реалізація принципів потребує не лише законодавчого закріплення, а й систематичного навчання особового складу, упровадження сучасних цифрових інструментів звітності та створення дієвих механізмів громадського контролю відповідно до статті 86 Закону [1].

Таким чином, загальні принципи діяльності Національної поліції України утворюють цілісну нормативну систему, що забезпечує законність, прозорість та орієнтацію поліцейської діяльності на захист прав людини. Подальше вдосконалення практики їхнього застосування вимагає розвитку механізмів громадського контролю, підвищення рівня правової культури поліцейських та посилення персональної відповідальності за відступ від законодавчо встановлених вимог.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
2. Бандурка О. М. Поліцейське право України: Підручник. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2020. 312 с.
3. Зозуля І. В. Принципи Національної поліції: теоретичні та правові аспекти. Вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2021. № 2. С. 109–117.